

OSOGUNEKO ERAKASKERA
1999-2000 IKHAS-URTEA

(I) ELHEKETA: ASTE HUNTAKO SOLAS-GAIA

1. Zer ikhusi du idazlariak?
2. Noiz eta non?
3. Eman xehetasun guziak.

(II)

HIRU ANDERE

Behar dautzuet erran zer ikhusi dudan egun hautarik batez. Izan niz Xuberon, *Eskualdun On* hunen egiten laguntzaile ditugun adixkidetarik zenbeit behar nintuela ikhusi. Eta nahi baduzue jakin egia, ez niz batere urrikitua, joan-jin¹ hori eginik. —Nolaz othe? —Hori... gutartean bego.

Gibeleratekoan, Mauletik Baionarat gindoazilarik burdin bidetz, trein guzia jendez mukhuru bethea² zen. Behinik behin, gure bagoncan baginen koka ahala. Halere horra non, Autevielen edo han nonbeit, igaiten³ zauzkun, haizea bezen arin eta zalhu, eta harro, su hiltzetik heldu balire bezala berotuak, eta gora, bainan gora mintzo eta hiruak betan... hiru andere gazte; saltsa bezala aphainduak, xapeletan, esku-larrurik gabe bizkitartean. Egia da, ^{ez} zutela esku-larru beharrik; poxolu zituzketela.

Sarthu orduko, beren puskak⁴ harat hunat aurdikirik «bar-khatu jende onak» ez eta «egun on», ez holakorik deus erran gabe, jartzen dire, bat hemen, bertze biak han, hari buruz-buru. Ber-borak izan balire baino gehiago ez zirela kexu ageri zuten, bertzeen poxolatzeaz. Nahiago, izaitekotz ere, oro makhur-arazi, beren buruen erakusteko, eta ahal bazuten, norbeitekin mokoka⁵ partida baten egiteko.

Zer begiak, eta zer mihiak! Berrogoi lagun dauzkalako bagon bame hura guzia ez zen aski heientzat. Hihi-haha, irri eta kalaka⁶. Sei soldadok, ostatuko mahainean papoa beroturik⁷ etxerat joaki, ez zautzuten haro gehiago eginen, gure hiru anderek baino. Deus erraitekorik ez, eta elha ez athertzen; barazuza⁸ bezala zariotela hiruei. Arozaz, iguzkiaz, erhautsaz, hatsik ezin hartuaz, egarriaz, gosez... nik dakita zer eta zertaz? Bazerasaten Akelarre guziak bezenbat, berek.

(III) ADITZE IKASKUNTZA

31. Behar dautzuet	32. gindoazilarik (gindoazilari)
33. Poxolu zituzketela	34. Ber. berak izan balire
35. Behinik dauzkalako	36. Barazuza bezala zariotela
37. Bazerasaten.	

31. UKAN. Conj. à dble cplt Indic. Présent, OS. C.I.

Zueri = à vous

Nik dauzuet = je vous l'ai	(dauzketuet = je os les ai)
Harek dauzue = il vous l'a	(dauzketue = il os les a)
Guk dauzuegu = nous vous l'avons	
Heiek dauzute = ils vous l'ont	etc.

32. JOAN = Aller - Indicatif Imparfait

- Ni mindoan = j'allais
 Hi mindoan = tu allais
 Zu zinoatzin = vous alliez
 Hura zoan = il allait
 Gu ginoatzin = nous allions
 Zuek zinoatzin = vous alliez
 Heiek zoatzin = ils allaient

33. UKAN. Potentiel probable

C.D.S		C.D.P.	
Nik duket = je peux l'avoir		N. dituzket = je peux les avoir	
Hik duket/n-tu peux	"	H. dituzket/n = tu peux les avoir	
Zuk dukezu = os pouvez	"	Z. dituzkezu = os pouvez les avoir	
Harek duke = il peut	"	H. dituzke = il peut les avoir	
Guk dukegu = nous pouvons	"	G. dituzkegu = nous pouvons les avoir	
Zuek dukezu = os pouvez	"	Z. dituzkezu = os pouvez les avoir	
Heiek dukete = ils peuvent	"	H. dituzkete = ils peuvent les avoir	

34. IZAN. Eventuels

1 ^{er} Forme	2 ^{ème} Forme	3 ^{ème} Forme
(si j'étais)	(si j'étais)	(si j'avais été)
Ni izaiten banintz	N. izan banindadi	N. izan banintz
Hi -" - bahintz	H. -" - bahindadi	H. -" - bahintz
Zu -" - bazine	Z. -" - bazinte	Z. -" - bazine
Hura -" - balitz	H. -" - baladi	H. -" - balitz
Gu -" - bazine	G. -" - bazinte	G. -" - bazine
Zuek -" - bazintzete	Z. -" - bazintzete	Z. -" - bazintzete
Heik -" - balire	H. -" - balite	H. -" - balire